

«MOTTAKERNAVN»

Postboks 162

7871 Grong

Saksbehandler, innvalgstelefon

Inga Stamnes,

Avslag på søknad om skadefellingstillatelse på kongeørn i Høylandet kommune

Grong kommune får avslag på sin søknad om skadefellingstillatelse på en kongeørn i deler av Høylandet kommune. Avslaget begrunnes med at det ikke kan sannsynliggjøres at fellingsforsøk rettes mot skadegjørende individ og at skadeomfanget på dette tidspunktet ikke anses som vesentlig. Avslaget ble formidlet muntlig til Grong kommune den 28. mai 2020 kl. 15:07. Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Søknad

Grong kommune v/ Britt Agnes Buvarp søkte den 28.05.2020 kl 14:40 pr telefon om skadefellingstillatelse på kongeørn. Grong kommune søker på vegne av et interkommunalt samarbeid mellom Grong, Høylandet og Namsskogan kommuner. Den muntlige søknaden ble fulgt opp av en skriftlig søknad sendt til postmottak hos Fylkesmannen i Trøndelag den 29.05.2020.

Bakgrunnen for søknaden var funn av til sammen 9 reinkadaver, hvorav henholdsvis seks er dokumentert drept/skadet av kongeørn, og to er antatt drept av kongeørn innenfor kalvingsområdet til Mads Ingmar Kappfjell i Høylandet kommune de siste dagene. Søker påpeker at det er en pågående skadesituasjon forvoldt av kongeørn på i området og at framtidig skadepotensialet stort. Søker mener de dokumenterte skadene må ansees som vesentlig. Det søkes om en betinget fellingstillatelse i en periode på 7 dager med mulighet for forlengelse, innenfor kalvingslandet til Mads Kappfjell i Vestre Namdal reinbeitedistrikt på Høylandet. Områdets avgrensing er oppgitt slik i kommunens søknad: «Området fra Flått i sør, langs RV 17 nordover i øst til fjellveien i Folldalen i nord, og vannskillet på Kjølstadfjellet i øst».

Lovgrunnlaget

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 12.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

” Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.”

I § 12 i rovviltforskriften om skadefelling av kongeørn heter det:

” Fylkesmannen kan gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer, jf. viltlovens § 14. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes vilkår til fellingstillatelsen”

I kommentarene til § 12 i rovviltforskriften står det videre:

” For felling av kongeørn er det et vilkår at andre tiltak for å forebygge skade er utprøvd i rimelig utstrekning. Kongeørn opptrer som skadevolder i mer avgrensede tidsperioder enn de andre artene, og skader kan ofte forebygges gjennom enklere tiltak. Fellingstillatelser kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men det tillates ikke felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader som for de andre artene. Fylkesmannen kan derfor gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer som volder skade. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at etablerte par eller voksenfugler skal være unntatt og at felling foretas av nærmere bestemte personer. Felling kan iverksettes uten hensyn til fredning, men skal følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven.”

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur»

Etter naturmangfoldlovens § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Rovdata publiserte våren 2015 en rapport som estimerte antall hekkende par av kongeørn for perioden 2010 – 2014 i Norge (Dahl m.fl. 2015 – NINA Rapport 1158). Rapporten estimerer i underkant av 1000 hekkende par i Norge (61 – 87 i gamle Sør-Trøndelag og 64 – 69 i gamle Nord-Trøndelag). I og med at det er brukt andre metoder i utarbeidelsen av dette estimatet er det ikke mulig å tallfeste utviklingen fra 2004 (850 – 1200 hekkende par) og 2008 (1176 – 1454).

Daværende Fylkesmannen i Nord-Trøndelag engasjerte i perioden 2009 – 2013 Norsk institutt for naturforskning (NINA) til å foreta en statusoppdatering på alle kjente kongeørn lokaliteter, samt nykartlegging av kongeørn i gamle Nord-Trøndelag (Nygård & Østerås 2014 – NINA Rapport 1011). Dette arbeidet inngår i Rovdata sin rapport våren 2015 (NINA-Rapport 1158). Resultatene fra 12 intensivt overvåkede områder i perioden 2015 – 2018 viser at bestanden av kongeørn er forholdsvis stabil (www.rovbase.no – NINA-Rapport 1225, 1304, 1442 og 1602). Med bakgrunn i det vi vet om kongeørnbestanden i Norge og Trøndelag vil ikke en eventuell felling av et individ true artens overlevelse eller det genetiske mangfoldet (jf. nml. § 5).

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldlovens § 8. Per i dag er ikke overvåkingssystemet for kongeørn like godt som for de andre store rovdyrene. Det mangler et godt nok system for å registrere bestandsendringer hos kongeørn. Rovdata sin rapport (NINA Rapport 1158) er et viktig steg videre for å få gode bestandstall og tallfeste bestandsutviklingen hos kongeørn. Den intensive overvåkingen av kongeørn har startet opp på 12 ulike områder. Dette er en del av det kontinuerlige arbeidet med å forbedre overvåkingen av kongeørn, noe som vil medføre at kunnskapsgrunnlaget rundt kongeørn og forvaltningen av denne vil bedres jf. prinsippet i § 8. Imidlertid gir NINA rapport 1158, samt de fire årsrapportene fra den intensive overvåkingen et godt kunnskapsgrunnlag for å vurdere søknaden (jf. nml. § 8).

Fylkesmannen anser kunnskapsgrunnlaget som godt nok for å fatte vedtak i saken og tillegger førevar-prinsippet i nml. § 9 liten vekt, selv om Fylkesmannen mener at bestanden av kongeørn må forvaltes med forsiktighet. Siden Fylkesmannen gir avslag på søknaden om felling av kongeørn, anses ikke bestemmelsene i §§ 10- 12 for relevante i denne sammenheng.

Fylkesmannens vurdering og konklusjon

Det er funnet syv reinkadaver hvor dokumentert eller antatt sikker skadevolder er kongeørn og et kadaver om har fått status kongeørn med «usikker» vurdering. I tillegg er det et kadaver fått vurderingen «ukjent, usikker» av Statens naturoppsyns rovviltkontakt. Av de ni kadavrene er fem funnet den 26.mai, og fire kadaver har funndato den 27. mai 2020. Det eldste har skadedato 18.05 – 21.05, det nyeste hadde skadedato 26.05.20. Alle kadavrene er funnet i et relativt begrenset område mellom Øyvåtnet og Kjølstadfjellet i Høylandet kommune.

Rovviltforskriftens § 12 gir Fylkesmannen hjemmel til å gi betinget skadefellingstillatelse på kongeørn. Imidlertid stiller denne særbestemmelsen strengere krav for å innvilge en fellingstillatelse enn hva som gjelder for de andre store rovdyrene. Forskriftens § 12 sier blant annet at fellingstillatelser kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men at det ikke er mulig å gi tillatelse kun for å forhindre fremtidig skade. En eventuell fellingstillatelse på kongeørn skal også rettes mot det bestemte individet som volder vesentlig skade.

Dersom Fylkesmannen skal gi fellingstillatelse på kongeørn skal fellingsforsøket rettes mot bestemte individer, jf. forskriftens § 12. I dette tilfellet foreligger det ingen kunnskap om skaden er forvoldt av et voksent territoriehevdende individ, eller en ikke-territoriell ungfugl. En kan heller ikke utelukke at skadene er forårsaket av flere individer. Erfaringer fra satellittmerkede kongeørner i Finnmark og foreløpige data fra Fosen tilsier at ungfugl (et år eller eldre) og eldre ikke-territoriell kongeørn streifer over store områder, slik at man ikke har noen garanti for at det skadegjørende individet fremdeles oppholder seg i området (Jacobsen m.fl. 2014 – NINA Rapport 1023). Det er ikke grunnlag for å vurdere vandringsmønsteret for unge og eldre ikke-territoriell kongeørn i Trøndelag annerledes enn i Finnmark. I slutten av mai og starten av juni vil etablerte kongeørnpar være godt i gang med hekking, og mest sannsynlig ha unger i reiret. Terskelen for å innvilge søknader om skadefelling av kongeørn er i utgangspunktet høy, og i henhold til retningslinjene for behandling av søknader om skadefelling av kongeørn vil terskelen for å innvilge søknader om felling av voksen kongeørn i hekkeperioden være svært høy. Det å skille ut et hekkende individ fra et ikke hekkende individ er vanskelig. Ifølge kommentarer til rovviltforskriften § 12 skal en eventuell iverksetting av felling følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven. Det knytter seg stor usikkerhet til hvorvidt man klarer å felle det riktige, skadegjørende individet av kongeørn. Felling av

en kongeørn vil derfor mest sannsynlig ikke redusere sannsynligheten for fremtidige skader forvoldt av kongeørn i området.

Fylkesmannen i Trøndelag bevilget den 28.05.20 midler til kortvarig intensivt tilsyn til reineierne i området.

Fylkesmannens vedtak:

Med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 12 har Fylkesmannen i Trøndelag fattet følgende vedtak:

Etter en total vurdering avslås Grong kommune sin søknad om skadefellingstillatelse på en kongeørn i deler av Høylandet kommune. Avslaget begrunnes med at det er stor usikkerhet om hvorvidt man klarer å felle riktig skadegjørende individ og at omfanget av dokumenterte skader på dette tidspunktet ikke anses som vesentlig.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim, og sendes Fylkesmannen i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Inga Stamnes
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Høylandet kommune	Vargeia 1	7877	HØYLANDET
Mads Ingmar Kappfjell	Ole Sandstedts vei 6	7890	NAMSSKOGAN
Vestre Namdal Rdb v/ Samuel Petter Anti	Prost Tvetes vei 1	7892	TRONES
Vestre Namdal Rdb / Årjel Njaarke v/ Lars Mathias Toven	Helbostad 59	7877	HØYLANDET